

VIRTTSAAMINEN JA ULOSTAMINEN

RIINA LINDSTRÖM

VIRTSaelINTEN ANATOMIA JA FYSIOLOGIA

- Munuaiset
 - Toimii elimistön neste- ja suolatasapainon säätelijänä ja poistaa kuona-aineita, erittää hormoneja verenkiertoon. Reniini säätelee verenpainetta. Erytropoietiini osallistuu punasolujen tuotantoon.
- Virtsanjohtimet
- Virtsarakko
- Virtsaputki
 - Pituus naisilla 3-5 cm ja miehillä 20-25cm.

VIRTSAAMISEN TARKKAILU JA VIRTSAN TUTKIMINEN

- Virtsasta 95% on vettä
- Virtsan ominaispaino ja pH
- Virtsa on tavallisesti kirkasta ja oljenkeltaista (sappiväriaineet)
- Yleensä virtsa ei haise pahalta
- Virtsan tarve syntyy, kun rakossa on virtsaa n. 250 ml
- Väri, kirkkaus, kertamäärä

VIRTSATIEINFEKTIO

VIRTSANÄYTTEEN OTTO

- Keskisuihkuvirtsanäyte eli puhtaasti laskettu virtsanäyte eli PLV
- Virtsanäyte katetrilla/kestokatetrasta
- Virtsanäyte rakkopistokatetrasta
- Virtsanäyte virtsa-avanteesta
- Vuorokausivirtsan tutkiminen

TUTKIMUKSET PISSASTA

- U-Kemseul (liuskatesti)
- U-Solut
- U-BaktVi

MITÄ TUTKIMUKSIA VIRTSASTA VOIDAAN TEHDÄ?

- Kemiallinen seulonta eli liuskatesti (U-KemSeul)
- Testin avulla virtsasta voidaan määritellä testiliuskan mukaan seuraavia asioita:
 - Glukoosi
 - Valkosolut eli leukosyytit
 - Proteiini eli valkuaisaine
 - Hemoglobiini
 - Nitriitti
 - Ketoaineet
 - Virtsan pH
 - Ominaispaino eli suhteellinen tiheys

MITÄ VIRTSAAMISEN APUVÄLINEITÄ VOI OLLA?

- Kuikka, sorsa
- Alusastia
- Portatiivi
- Suihkutuoli
- Siirrettävä wc-istuin

KATETROINTIMUODOT JA VIRTSA-AVANNE

- Kertakatetrointi
- Toistokatetrointi
- Kestokatetrointi
- Rakkopistokatetrointi
- Virtsa-avanne eli urostooma

VIRTSANPIDÄTYSKYVYTTÖMYYS

- Tahaton virtsankarkailu
- Ponnistusinkontinenssi
 - Yleisin virtsaamisen häiriö
- Pakkoinkontinenssi
 - Virtsaamiseen liittyy voimakas virtsaamisen tarve ja virtsarakko tyhjenee yleensä kokonaan
- Sekamuotoinen inkontinenssi
 - Virtsa karkaa sekä ponnistuksessa että pakkotunteen aikana
- Ylivuotoinkontinenssi
 - Rakossa suuri määrä virtsaa

ULOSTAMINEN

- Normaalisti ihmisen suoli tyhjene 8-72 tunnin välein
- Ummetuksessa uloste niin kiinteää, että ulostaminen useimpina kertoina vaikeaa
- Ummetus
 - Suolen hidasta toimintaa, joka johtaa paksunsuolen sisällön runsauteen, harvoin tapahtuvaan ulostamiseen ja kovaan ulosteeseen
- Naisilla on ummetusta n. kolme kertaa yleisemmin kuin miehillä ja se lisääntyy iän myötä

ULOSTAMISEN TARKKAILU

- Vatsan toiminta, ulosteen koostumus ja väri, ulostuskerrat
 - Normaalisti ruskeaa
 - Ruoka voi värjätä
 - Punainen tai musta -> ongelma
- Ulostenäytteen otto, kirjan sivu 255

ULOSTENÄYTTEEN OTTO

- Tarvitaan näyteastia, suljettava muovipussi, nimitarra ja kaarimalja tms
- Potilasta pyydetään kakkaamaan astiaan
- Näytepurkkiin puoli purkkia ulostetta kannessa olevalla lastalla (huom erityisesti veriset tai limaiset kohdat)
- Sulje purkki HYVIN
- Nimitarra purkkiin (nimi, hetu, näytteen oton klo aika, päivämäärä)
- Purkki pussiin, sulje taas hyvin
- Labraan
- Jos otetaan geelikuljetusputkeen, pyöritellään tikku hyvin ulosteessa -> labraan

UMMETUKSEN HOITO

- Lääkkeetön hoito: kuidun lisääminen, riittävä nesteen nauttiminen ja liikunta + hyvä pureskelu syödessä, hyvä ulostamisasento, säännöllinen vessakäynti, lämmin vesi
- Jos edellä mainitut toimet eivät auta, turvaudutaan lääkehoitoon
- Ummetuksen lääkehoito:
 - Suolen sisältöä lisäävät lääkkeet
 - Paksusuolen nestettä lisäävät laksatiivit (jos peräsuoli on tyhjä)
 - Ulostetta pehmentävät ja liukastavat valmisteet (jos peräsuolella kovaa ulostetta)
 - Suolta stimuloivat lääkkeet
- Opioidit aiheuttavat ummetusta!

RIPULIN HOITO

- Nestehukan korvaaminen
- Ripulijuoma (appelsiinimehu, vesi, suola)
- Lääkkeet
- Probioottivalmisteet
- Sopivat ruuat ja juomat

TEHTÄVÄ

- **SanomaPro -> Kampus -> HYTO K2021 Hoitotyön taidot UUSI Digiharjoitusaineisto**
 - > Lue materiaali ja katso videot ja tee tehtävät osiosta 4. Erittäminen
 - 4.1. Virtsaamisen seuranta
 - 4.2 Katetrointi
 - 4.4 Suoliston toiminta
 - (HUOM EITEHDÄ OSIOTA 4.3)